

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej w Toruniu

Strategia działania
Wojewódzkiego Funduszu Ochrony
Środowiska i Gospodarki Wodnej
w Toruniu na lata 2017-2020

Toruń 2016 r.

Spis treści

1. Założenia do opracowania Strategii działania Wojewódzkiego Funduszu na lata 2017-2020.....	3
2. Realizacja założeń Strategii działania w latach 2013-2015 z rekomendacjami na lata 2017-2020. 3	
2.1. Sytuacja finansowa.....	3
2.2. Kierunki wsparcia.....	6
2.3. Polityka komunikacyjna i działania promocyjne	10
2.4. Procesy wewnętrzne	12
2.5. Innowacje, wyzwania i rozwój	13
2.6. Realizacja zadań finansowanych ze środków Unii Europejskiej	15
3. Cel generalny, misja oraz cele środowiskowe.	17
3.1. Misja i cel generalny	17
3.2. Cele środowiskowe	19
3.2.1. Cele dziedzinowe	20
3.2.2. Cele horyzontalne.....	26
4. Analiza SWOT Wojewódzkiego Funduszu	26
5. Współpraca z Narodowym Funduszem.....	27
5.1. Współpraca w ramach programów priorytetowych	27
5.2. Współpraca w ramach PO IiŚ 2014-2020	31
6. Podsumowanie	32

1. Założenia do opracowania Strategii działania Wojewódzkiego Funduszu na lata 2017-2020

Zgodnie z art. 400 k ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 672 ze zmianami; dalej: POŚ) zadaniem Zarządu Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu (dalej: Wojewódzkiego Funduszu) jest opracowanie projektu Strategii działania. Rada Nadzorcza Wojewódzkiego Funduszu jest natomiast zobligowana do uchwalania raz na cztery lata Strategii, która ma wynikać zarówno ze Wspólnej Strategii działania Narodowego Funduszu i wojewódzkich funduszy, jak i uwarunkowań regionalnych – art. 400 h ust. 4 pkt 1 ustawy POŚ. Podstawą do opracowania niniejszej Strategii Wojewódzkiego Funduszu jest – przyjęta 16 czerwca 2016 r. przez Radę Nadzorczą Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (dalej: Narodowy Fundusz) - „Wspólna Strategia Działania Narodowego Funduszu i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej na lata 2017 – 2020” (dalej: Wspólna Strategia).

2. Realizacja założeń Strategii działania w latach 2013-2015 z rekomendacjami na lata 2017-2020.

2.1. Sytuacja finansowa

Wojewódzki Fundusz prowadzi samodzielną gospodarkę finansową, pokrywając z posiadanych środków i uzyskiwanych wpływów wydatki na finansowanie zadań określonych w ustawie POŚ oraz kosztów działalności. Należy zauważyć, że niekomercyjne podejście do prowadzonej działalności zakłada kierowanie się interesem publicznym i środowiskowym, a nie wyłącznie wynikiem finansowym.

Środki dyspozycyjne

W latach 2013-2015 środki dyspozycyjne wynosiły 563 551 tys. zł, z tego:

- wpływy statutowe- 107 532 tys. zł, tj. 19,08% ogółu środków,
- wpływy pozostałe- 275 355 tys. zł, 48,86 % ogółu środków,
- posiadane środki pieniężne - 180 664 tys. zł, 32,06% ogółu środków.

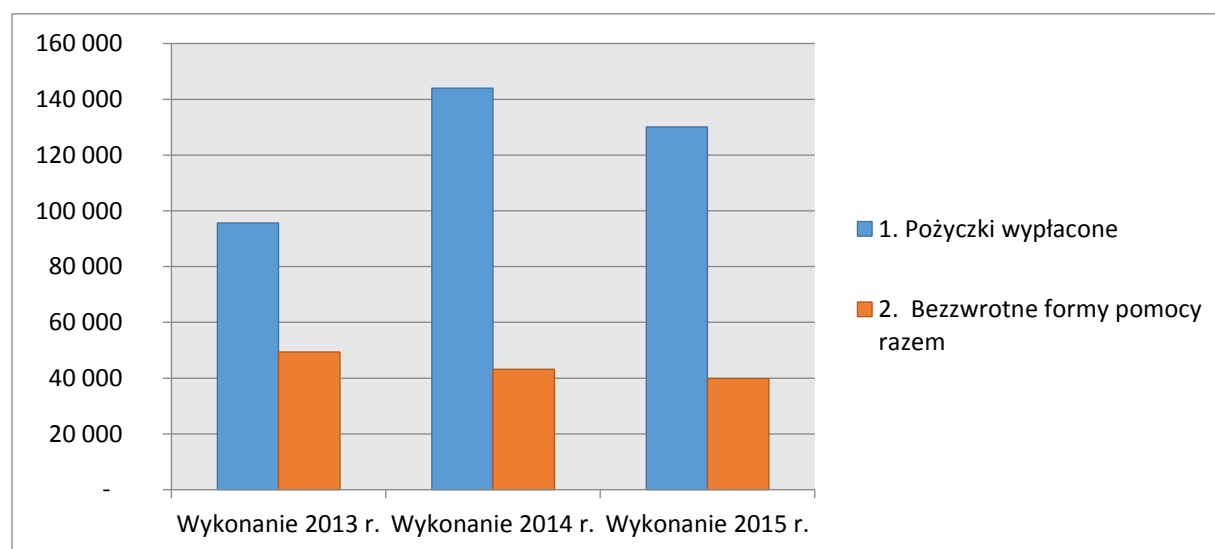
Źródłem wpływów statutowych Wojewódzkiego Funduszu są opłaty za korzystanie ze środowiska i kary za jego naruszenie oraz degradację. Na pozostałe wpływy składają się przychody z tytułu odsetek od udzielonych pożyczek, zwroty rat kapitałowych, a także oprocentowanie wolnych środków zgromadzonych na rachunkach bankowych.

Finansowanie działalności Wojewódzkiego Funduszu, zgodnie z art. 411 pkt 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. POŚ, odbywa się poprzez udzielanie oprocentowanych pożyczek, jak również udzielanie bezwrotnych form pomocy: dotacji, przekazania środków finansowych, dopłat do odsetek kredytów bankowych, zwrotu gminom utraconych dochodów z tytułu podatku od nieruchomości i umorzeń. Poniższa tabela przedstawia finansowanie działalności Wojewódzkiego Funduszu w zakresie ochrony środowiska z podziałem na narzędzia finansowe, tj. wypłaty pożyczek oraz formy pomocy bezwrotnej beneficjentom województwa kujawsko-pomorskiego w latach 2013 - 2015.

Tabela nr 1. Finansowanie działalności Wojewódzkiego Funduszu w latach 2013 – 2015 (w tys. zł)

L.p.	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu	Wykonanie 2013 r.	Wykonanie 2014 r.	Wykonanie 2015 r.	Razem
1.	Pożyczki wypłacone	95 650	143 948	130 109	369 707
2.	Bezwrotne formy pomocy razem	49 358	43 120	39 884	132 362
a.	Dotacje, przekazanie środków finansowych	29 593	27 476	26 519	83 588
b.	Dopłaty	1 856	1 569	1 087	4 512
c.	Zwroty gminom	85	91	90	266
d.	Umorzenia	17 824	13 984	12 188	43 996

Wykres. Finansowanie działalności Wojewódzkiego Funduszu w latach 2013 – 2015

W latach 2013-2015 największy udział w ogólnej kwocie dofinansowania stanowiły pożyczki i wynosiły 369 707 tys. zł, dotacje i przekazanie środków finansowych wynosiły 83 588 tys. zł, a dopłaty do odsetek 4 512 tys. zł. W okresie tym umorzono część udzielonych pożyczek na kwotę 43 996 tys. zł.

Dzięki temu, że główną formą dofinansowania działań proekologicznych są pożyczki, Wojewódzki Fundusz stanowi „odnawialne źródło finansowania” ochrony środowiska. Efekt dźwigni finansowej uzyskany przez włączenie do współpracy z Wojewódzkim Funduszem banków oznacza większą dostępność kapitału na rynku ochrony środowiska i osiągnięcie większych efektów ekologicznych.

Możliwości finansowania zadań przez Wojewódzki Fundusz w latach 2017-2020

1. Założenia ogólne

Możliwości finansowania nowych przedsięwzięć służących ochronie środowiska wyznaczają:

- stan majątku Wojewódzkiego Funduszu,
- wysokość wpływów z tytułu:
 - opłat i kar za korzystanie ze środowiska,
 - zwrotu rat pożyczek,
 - działalności Wojewódzkiego Funduszu, w tym oprocentowania udzielonych pożyczek, oprocentowania wolnych środków oraz pozostałych wpływów,
- zobowiązania z zawartych umów o dofinansowanie.

W celu zapewnienia należytej płynności finansowej i zapewnienia niezbędnych środków w kolejnych latach objętych Strategią wskazane jest utrzymanie realnej wartości majątku Wojewódzkiego Funduszu, co najmniej na obecnym poziomie.

2. Prognoza finansowa

Nieodzownym elementem planowania strategicznego jest określenie dostępnych środków, które Wojewódzki Fundusz będzie mógł przeznaczyć na realizację zadań statutowych. Przewiduje się, że w latach 2017-2020 środki dyspozycyjne Wojewódzkiego Funduszu na finansowanie zadań wyniosą około 482 000 tys. zł.

W związku z trwającymi pracami legislacyjnymi nad nowelizacją Prawa Wodnego, w związku z intencją powołania nowego podmiotu Państwowe Gospodarstwo Wodne „Wody Polskie”, który będzie głównym beneficjentem wpływów z opłat i kar, należy spodziewać się, że w latach objętych strategią wpływy statutowe Wojewódzkiego Funduszu z tego tytułu wyniosą około 90 000 tys. zł.

Poziom wpływów z tytułu zwrotu rat pożyczek wynika z wielkości pożyczek udzielonych przez Wojewódzki Fundusz w latach poprzednich i planowanych do wypłaty w latach 2017-2020. Zakłada się, że zwroty rat pożyczek w okresie objętym Strategią będą kształtować się na stałym poziomie i wyniosą około 280 000 tys. zł.

W latach 2017-2020 łączne przychody z działalności operacyjnej Wojewódzkiego Funduszu wynosić będą około 40 000 tys. zł. Dominującą pozycję będą stanowić przychody z tytułu oprocentowania udzielonych pożyczek. Wpływy z tego tytułu utrzymają się na poziomie zbliżonym do roku 2015.

Główną formą dofinansowania zadań przez Wojewódzki Fundusz w latach 2017-2020 będą pożyczki oraz dotacje (łącznie 480 000 tys. zł). Zakłada się, że największy udział Wojewódzkiego Funduszu w dofinansowaniu zadań ogółem będą stanowiły pożyczki.

Szczegółowe zasady dofinansowania zadań proekologicznych przez Wojewódzki Fundusz w poszczególnych latach określane będą w „Zasadach udzielania pomocy finansowej”.

2.2. Kierunki wsparcia

Tabela 2. Środki finansowe wydatkowane w latach 2013-2015 (tys. zł)

Środki finansowe wydatkowane w latach 2013-2015 (tys. zł)											
Lp.		2013		2014		2015		suma 2013-2015		Dotacje i pożyczki razem	
		dotacje	pożyczki	dotacje	pożyczki	dotacje	pożyczki	dotacje	pożyczki	w tys. zł	w %
1	Ochrona wód	6 637	49 463	3 729	48 963	4 316	55 192	14 682	153 618	168 300	37,13%
2	Gospodarka wodna	3 892	8 772	4 185	7 717	2 341	11 320	10 418	27 809	38 227	8,43%
3	Ochrona powierzchni ziemi	1 840	23 009	2 338	64 619	3 467	23 500	7 645	111 128	118 773	26,20%
4	Ochrona powietrza	2 137	10 428	2 048	19 192	2 484	37 505	6 669	67 125	73 794	16,28%
5	Poważne awarie	2 372	3 555	2 283	2 422	1 900	1 958	6 555	7 935	14 490	3,20%
6	Edukacja ekologiczna	6 558	123	6 608	515	6 537	415	19 703	1 053	20 756	4,58%
7	Ochrona przyrody	3 367	300	3 370	520	2 837	219	9 574	1 039	10 613	2,34%

8	Monitoring	2 101	0	1 773	0	2 246	0	6 120	0	6 120	1,35%
9	Pozostałe	689	0	1 142	0	391	0	2 222	0	2 222	0,49%
SUMA		29 593	95 650	27 476	143 948	26 519	130 109	83 588	369 707	453 295	100,00%

W latach 2013-2015 najistotniejszym kierunkiem wsparcia było dofinansowanie przedsięwzięć z zakresu ochrony wód. W tym obszarze wydatkowano środki w wysokości 168 300 tys. zł, co stanowi 37,13 % wydatków. Podstawową grupą zadań w tej dziedzinie była budowa sieci kanalizacyjnych z przyłączami pozwalająca na dociążenie istniejących oczyszczalni ścieków. Istotną grupą zadań w tym obszarze była także modernizacja istniejących oczyszczalni ścieków oraz budowa oczyszczalni przyzagrodowych na terenach o zabudowie rozproszonej, gdzie budowa zbiorczej sieci kanalizacyjnej jest nieuzasadniona ekonomicznie. Łącznie wybudowano ponad 504 kilometry kanalizacji sanitarnej oraz ponad 61 kilometrów przyłączy, zbudowano także 2288 oczyszczalni przyzagrodowych. Efekty ekologiczne wyrażone liczbą dodatkowych osób korzystających z ulepszanego oczyszczania ścieków wyniosły około 158 tysięcy RLM. W związku z niezadawalającym stanem wód w województwie oraz dużymi potrzebami w zakresie budowy infrastruktury kanalizacyjnej (szczególnie na obszarach poza aglomeracjami) istnieje dalsza potrzeba finansowania przedsięwzięć z zakresu ochrony wód w co najmniej dotychczasowym wymiarze.

Na zadania z dziedziny gospodarki wodnej wydatkowano kwotę 38 227 tys. zł, tj. 8,43 % wydatków. Na przestrzeni lat 2013-2015 nastąpiło istotne zwiększenie liczby przedsięwzięć polegających na budowie sieci wodociągowych i przyłączy, których łączna długość wyniosła około 310 kilometrów. Nastąpił także wzrost liczby modernizowanych i nowo budowanych stacji uzdatniania wody. Łączna przepustowość wyżej wymienionych instalacji wyrażonych jako Q średnie dobowe wynosi ponad 10 000 m³/dobę. Powyższe inwestycje wynikają między innymi z postępującego obniżania się poziomu wód gruntowych. Istotne środki przeznaczono również na dofinansowanie zadań obejmujących melioracje podstawowe, realizowane przez Wojewódzki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych we Włocławku. Przedsięwzięcia te miały na celu zapewnienie sprawnego odprowadzania i retencji wód oraz regulację rzek i kanałów. Zapewniona została także skuteczniejsza ochrona obszarów cennych przyrodniczo i gospodarczo przed skutkami ewentualnych powodzi. W perspektywie objętej Strategią konieczne jest dalsze finansowanie budowy sieci wodociągowej i stacji uzdatniania wody w celu zapewnienia odpowiedniej jakości wody do

picia, na potrzeby gospodarcze i przeciwpożarowe. Istotnym obszarem dofinansowania winno być także dofinansowanie renaturyzacji rzek i kanałów, zabezpieczenie przeciwpowodziowe terenu województwa oraz budowa obiektów małej retencji. Potrzeba ta wynika z postępujących zmian klimatycznych, w tym niewielkiej ilości opadów.

Na przedsięwzięcia z zakresu ochrony powietrza wydatkowano kwotę 73 794 tys. zł, co stanowi 16,28 % wydatków. Większość przedsięwzięć polegała na termomodernizacji obiektów użyteczności publicznej realizowanej przez jednostki samorządu terytorialnego. Istotne środki przeznaczone zostały na budowę instalacji odpylania w kotłowniach miejskich w związku z koniecznością dostosowania instalacji do podwyższonych wymogów w zakresie emisji pyłu. Część realizowanych przedsięwzięć dotyczyła instalacji odnawialnych źródeł energii, głównie fotowoltaiki. Obserwuje się jednak ostrożność inwestorów w zakresie budowy instalacji odnawialnych źródeł energii (dalej: OZE) w związku z brakiem pełnych uregulowań ustawowych pozwalających określić efektywność wyżej wymienionych inwestycji. W latach 2013-2015 efekty ekologiczne w zakresie ograniczenia lub uniknięcia emisji dwutlenku węgla wyniosły ponad 22 tysiące Mg/rok. W kolejnych latach niezbędne jest zwiększenie nakładów na przedsięwzięcia z dziedziny ochrony powietrza, w związku z koniecznością dotrzymania przez Polskę warunków zawartych w pakiecie klimatyczno-energetycznym. Wyzwaniem dla Wojewódzkiego Funduszu jest wyjście naprzeciw oczekiwaniom osób fizycznych w związku z zaprzestaniem dofinansowania przedsięwzięć mających na celu ograniczenie niskiej emisji w ramach programów KAWKA, RYŚ i PROSUMENT. Programy te były atrakcyjne dla osób fizycznych, gdyż zakładały dofinansowanie częściowo w formie dotacji, a częściowo w formie preferencyjnie oprocentowanych pożyczek.

Na zadania z zakresu ochrony powierzchni ziemi w latach 2013-2015 wydatkowano kwotę w wysokości 118 773tys. zł, co stanowi 26,20 % wydatków. Większość środków w tej dziedzinie przeznaczono na dofinansowanie przedsięwzięć polegających na modernizacji i rozbudowie regionalnych instalacji przetwarzania odpadów komunalnych. Realizowane przedsięwzięcia były z reguły wypełnieniem wymogów wynikających z zapisów *Planu Gospodarki Odpadami Województwa Kujawsko – Pomorskiego na lata 2012-2017 z perspektywą na lata 2018-2023*, umożliwiających ubieganie się o status instalacji regionalnej. Istotne środki przeznaczone zostały także na budowę lub modernizację punktów selektywnej zbiórki odpadów komunalnych oraz systemu zbiórki i transportu odpadów

komunalnych. W zakresie efektów ekologicznych uzyskanych w wyniku realizacji przedsięwzięć z tego zakresu na szczególną uwagę zasługuje przedsięwzięcie polegające na rekultywacji 29 zamkniętych składowisk odpadów komunalnych o łącznej powierzchni 32,7387 ha. Dofinansowywano także przedsięwzięcia, poprzez udzielanie dotacji, związane z unieszkodliwianiem wyrobów zawierających azbest. W latach 2013-2015 przy udziale środków Narodowego Funduszu i Wojewódzkiego Funduszu unieszkodliwiono ponad 11 600 ton wyrobów zawierających azbest. W kolejnych latach należy kontynuować program unieszkodliwiania azbestu, w związku z bardzo dużym zainteresowaniem samorządów w tym zakresie. Istotne środki należy przeznaczyć na dofinansowanie udoskonalania systemów zbiórki i zagospodarowania odpadów komunalnych: PSZOK, systemy zbiórki i transportu odpadów, instalacji pozwalających na gospodarcze wykorzystanie wyselekcjonowanych frakcji odpadów.

Na ochronę przyrody w latach 2013-2015 wydatkowano kwotę 10 613 tys. zł, tj. 2,34% wydatków. Większość środków przeznaczono na przedsięwzięcia dotyczące zachowania i waloryzacji obszarów cennych przyrodniczo objętych prawnymi formami ochrony przyrody. Przedsięwzięcia tego typu realizowane są głównie przez Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska w Bydgoszczy. Istotne środki skierowano także na dofinansowanie przedsięwzięć polegających na wykonaniu zabiegów pielęgnacyjnych pomników przyrody i alei pomnikowych na terenach poszczególnych gmin. Dofinansowano także rewaloryzację zabytkowych założeń ogrodowych oraz zadrzewienia na terenach publicznych będących we władaniu jednostek samorządu terytorialnego. W latach obowiązywania niniejszej Strategii konieczne jest dalsze wspieranie wszelkich form ochrony przyrody.

Na zadania z dziedziny edukacji ekologicznej w latach 2013-2015 przeznaczono 20 756 tys. zł, tj. 4,58% wydatków. Środki skierowane były w dużej mierze do samorządu województwa jako podmiotu odpowiedzialnego za kreowanie i realizację polityki ekologicznej województwa kujawsko – pomorskiego. Istotnym dofinansowaniem objęto także centra edukacji ekologicznej oraz samorządy gminne. Realizowane przedsięwzięcia miały głównie na celu promocję zasobów przyrodniczych województwa. W związku z wprowadzaniem nowego systemu gospodarki odpadami komunalnymi dofinansowano samorządy gminne w zakresie informowania o zasadach funkcjonowania systemów w poszczególnych gminach. Ważnym obszarem dofinansowania było wskazywanie zagrożeń

zdrowotnych wynikających z tzw. niskiej emisji, której podstawową przyczyną są nisko sprawne kotłownie węglowe. W okresie wdrażania niniejszej Strategii najistotniejszymi kierunkami dofinansowania będzie promowanie zasobów przyrodniczych województwa oraz efektywności energetycznej poprzez wskazywanie działań przynoszących oszczędności energii i zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do atmosfery.

Zadania z dziedziny poważnych awarii zostały dofinansowane w kwocie 14 490 tys. zł, co stanowiło 3,20 % wydatków. Na terenie województwa zlokalizowane są szlaki komunikacyjne o znaczeniu krajowym oraz międzynarodowym, a także funkcjonują liczne podmioty gospodarcze, których działalność wiąże się z zagrożeniami dla środowiska w przypadku wystąpienia awarii przemysłowych. Z tego powodu Wojewódzki Fundusz w latach 2013-2015 aktywnie uczestniczył w budowaniu systemu ratownictwa chemiczno – ekologicznego przeznaczając środki finansowe dla jednostek ujętych w Krajowym Systemie Ratowniczo – Gaśniczym. W okresie realizacji niniejszej Strategii zakłada się kontynuację udzielania dofinansowań w tym obszarze.

Na zadania z zakresu monitoringu środowiska przeznaczono 6 120 tys. zł, co stanowi 1,35 % wydatków. Środki w tym obszarze skierowane były przede wszystkim na sfinansowanie badań jakości środowiska realizowanych przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska (dalej: WIOŚ). Gromadzone informacje pozwalały na informowanie społeczeństwa oraz organów administracji o jakości elementów przyrodniczych, występujących zmianach w tym zakresie i ich przyczynach. Wykorzystywane były także dla potrzeb zarządzania środowiskiem, w tym określania pożądanych kierunków dofinansowania. W latach 2017-2020 zakłada się kontynuację dofinansowania wyżej opisanych działań.

2.3. Polityka komunikacyjna i działania promocyjne

Wojewódzki Fundusz realizuje szereg działań w ramach polityki komunikacyjnej.

Komunikacja zewnętrzna ma za zadanie utrzymać stały przepływ informacji pomiędzy Wojewódzkim Funduszem, a jego otoczeniem tworzonym przez jednostki samorządu terytorialnego, państwowe jednostki budżetowe, przedsiębiorców działających na terenie województwa kujawsko – pomorskiego oraz jego mieszkańców. Jest jednym z kluczowych elementów dla realizacji celu strategicznego oraz misji Wojewódzkiego Funduszu, bowiem skutecznie prowadzona komunikacja pomiędzy Wojewódzkim Funduszem, a docelowymi grupami odbiorców przyczynia się do pełnego wykorzystania środków finansowych

pozostających do rozdysponowania na realizację zadań związanych z ochroną środowiska.

Polityka komunikacyjna Wojewódzkiego Funduszu realizowana jest poprzez:

- kontakty telefoniczne,
- pocztę e-mail,
- stronę internetową,
- biuletyn informacji publicznej,
- pocztę tradycyjną,
- profil na portalu społecznościowym Facebook,
- udział Zarządu i pracowników w naradach i spotkaniach,
- udostępnienie zasad działania Wojewódzkiego Funduszu w formie broszur,
- druk i dystrybucję materiałów promocyjnych,
- organizację spotkań i szkoleń dla przedsiębiorców z terenu województwa,
- udzielanie informacji prasowych za pośrednictwem środków masowego przekazu,
- udostępnianie siedziby Wojewódzkiego Funduszu centrom edukacji ekologicznej w celu prowadzenia zajęć z zakresu edukacji ekologicznej,
- współudział w organizacji konferencji oraz szkoleń poprzez udostępnianie sali oraz sprzętu.

W podstawowej komunikacji z beneficjentami wykorzystywane są głównie bezpośrednie kontakty w siedzibie Wojewódzkiego Funduszu lub w siedzibie beneficjenta. Wspomagającą formą są kontakty telefoniczne oraz poczta elektroniczna i tradycyjna. Fundusz organizuje też spotkania z wybranymi grupami kontrahentów w ramach „Dni Otwartych”, na których zainteresowani poznaniem warunków uzyskania dofinansowania na inwestycje proekologiczne poznają szczegóły procedury uzyskania dofinansowania. Organizowane są konferencje, spotkania i szkolenia, których zadaniem jest stworzenie miejsca wymiany doświadczeń, promocji oferty finansowania inwestycji proekologicznych oraz ogólnopolskiego systemu wsparcia doradczego m.in. dla przedsiębiorców w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE.

W kontaktach z otoczeniem (instytucje, organy, potencjalni beneficjenci) wykorzystywany jest głównie udział przedstawicieli Wojewódzkiego Funduszu w różnego rodzaju spotkaniach, na których jest możliwość przedstawienia działalności Wojewódzkiego Funduszu. Zarówno do obecnych i potencjalnych beneficjentów kierowane są informacje

zawarte na stronie internetowej, w biuletynie informacji publicznej oraz w broszurach informacyjnych i innych materiałach promocyjnych. Informacje o dużym znaczeniu dla współpracy pomiędzy Wojewódzkim Funduszem, a podmiotami realizującymi inwestycje proekologiczne publikowane są również na regionalnych serwisach informacyjnych oraz w regionalnej prasie.

Nową formą promowania działalności i oferty finansowej Wojewódzkiego Funduszu jest profil na popularnym portalu społecznościowym Facebook, w ramach którego do szerokiego grona odbiorców kierowane są informacje o zrealizowanych inwestycjach, ekologicznych ciekawostkach oraz prowadzonych naborach wniosków.

W okresie objętym strategią Wojewódzki Fundusz planuje kontynuować wytyczne stosowanej polityki komunikacyjnej oraz stale zwiększać jej efektywność poprzez udoskonalanie oraz rozbudowę narzędzi i technik komunikacyjnych. Wyzwaniem na kolejne lata jest rozbudowanie relacji z regionalnymi mediami i zaangażowanie ich w promocję działalności Wojewódzkiego Funduszu. W związku z podjęciem decyzji odnośnie finansowania termomodernizacji i instalacji OZE realizowanych przez osoby fizyczne na potrzeby mieszkaniowe istotnym wyzwaniem jest również dotarcie z informacją o ofercie finansowej Funduszu do jak najszerszego grona odbiorców. Cel ten będzie realizowany przy użyciu dotychczasowych narzędzi stosowanych w komunikacji zewnętrznej.

2.4. Procesy wewnętrzne

Wojewódzki Fundusz sukcesywnie wdraża działania mające na celu zwiększanie kompetencji kadry pracowniczej, co ma na celu stałe udoskonalanie procesu obsługi beneficjentów. W latach 2013-2015 pracownicy Wojewódzkiego Funduszu brali udział w licznych szkoleniach eksperckich. Tematyka szkoleń dotyczyła m.in.: zasad wdrażania PO liŚ 2014-2020, ekoinnowacji, pomocy publicznej, zamówień publicznych oraz edukacji ekologicznej. W latach wdrażania niniejszej strategii planuje się kontynuację działań mających na celu doskonalenie kompetencji kadry pracowniczej Wojewódzkiego Funduszu.

Ponadto Wojewódzki Fundusz współpracuje z innym wojewódzkimi funduszami, Narodowym Funduszem oraz Ministerstwem Środowiska. W celu poprawy procesu przepływu informacji pomiędzy tymi podmiotami stworzono Cyfrową Platformę Współpracy i Wymiany Informacji, która umożliwi efektywną komunikację, stanowi miejsce konsultacji oraz wymiany doświadczeń. Ze względu na małe zainteresowanie użytkowników platformy

jej możliwości pozostają niewykorzystane. W kolejnych latach system funduszy dążyć powinien do zwiększania możliwości jej wykorzystania.

2.5. Innowacje, wyzwania i rozwój

Nowy zakres działalności funduszy ochrony środowiska, wynikający z przepisu art. 400b ust. 2a znowelizowanej w 2014 r. ustawy POŚ, polegał na realizacji działań mających na celu tworzenie warunków do skutecznego wdrażania finansowania ochrony środowiska i gospodarki wodnej. Jednym z głównych celów było skuteczne wdrożenie systemu wsparcia projektów przyczyniających się do realizacji pakietu klimatyczno-energetycznego UE 3x20%, który zakłada, że do 2020 r. na terenie poszczególnych krajów członkowskich nastąpi redukcja emisji gazów cieplarnianych o 20% przy jednoczesnym wzroście efektywności energetycznej o 20% oraz udziale odnawialnych źródeł energii w ogólnej produkcji energii na poziomie 20%. Stworzono system realizacji projektu „Ogólnopolski system wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorstw w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE”. Projekt ten jest realizowany przez Narodowy Fundusz oraz Partnerów w 16 regionach na terenie całego kraju. Na terenie województwa kujawsko-pomorskiego partnerem jest Wojewódzki Fundusz. Projekt finansowany jest z PO IiŚ na lata 2014-2020 w ramach I Osi Priorytetowej „Zmniejszenie emisyjności gospodarki”.

Celem projektu jest wsparcie zadań przyczyniających się do realizacji pakietu klimatyczno-energetycznego UE 20/20/20 (w przypadku Polski 20/20/15). Cel ten jest realizowany poprzez zwiększenie świadomości w zakresie rozwoju gospodarki niskoemisyjnej, wsparcie gmin w przygotowaniu i wdrażaniu Planów Gospodarki Niskoemisyjnej oraz wsparcie w przygotowaniu i wdrażaniu inwestycji w zakresie efektywności energetycznej i odnawialnych źródeł energii.

Zespół Doradców Energetycznych rozpoczął działalność 09.02.2015 r. Składa się z czterech doradców, którzy obejmują usługami doradczymi obszar województwa kujawsko-pomorskiego.

Od lutego 2015 roku do września 2015 członkowie zespołu przeszli cykl szkoleń przygotowujących do działalności doradczej. Szkolenia zakończyły się egzaminami uprawniającymi do prowadzenia działań doradczych w ramach Programu.

Zespół Doradców Energetycznych realizuje cele projektu poprzez:

- przygotowanie i przeprowadzenie szkoleń oraz działań informacyjnych skierowanych do samorządów, przedsiębiorców, w tym małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP) i społeczności lokalnej w tym osób fizycznych, z zakresu efektywności energetycznej i OZE,
- usługi doradcze związane z przygotowaniem Planów Gospodarki Niskoemisyjnej poprzez promowanie wśród gmin idei ich posiadania oraz wskazywanie na korzyści wynikające z realizacji Planów Gospodarki Niskoemisyjnej, zachęcaniem miast i gmin do przystępowania do Porozumienia Burmistrzów (inicjatywa Komisji Europejskiej zraszająca gminy zobowiązujące się do spełnienia i przekroczenia celów unijnej polityki klimatyczno-energetycznej poprzez zmniejszenie emisji CO₂ na swoim terenie o co najmniej 20% do 2020 roku), wspieraniem gmin w przygotowaniu Planów Gospodarki Niskoemisyjnej i identyfikacją projektów możliwych do wsparcia ze środków publicznych, w tym z funduszy europejskich,
- usługi doradcze związane z przygotowaniem i wdrożeniem inwestycji w zakresie efektywności energetycznej i odnawialnych źródeł energii, tj. m.in.: wsparcie w zakresie weryfikowania audytów energetycznych, w zakresie wdrażania rekomendacji wynikających z audytów energetycznych, wsparcie w zakresie instrumentów finansowych,
- usługi doradcze w zakresie aplikowania o środki UE oraz krajowe, tj. m.in.: informowanie o możliwych i najkorzystniejszych źródłach finansowania projektów, doradztwo w zakresie montażu finansowego, doradztwo w zakresie przygotowania dokumentacji aplikacyjnej.

Usługa doradcza może być skierowana zarówno do dużego przedsiębiorcy, jak i MŚP, podmiotów będących dostawcami usług energetycznych (zgodnie z dyrektywą 2012/27), spółdzielni mieszkaniowych, wspólnot mieszkaniowych, państwowych jednostek terytorialnych (urzędy statystyczne, sądy, więzienia, straż pożarna, szkoły, internaty), szkół wyższych, organów władzy publicznej oraz społeczności i przedstawicieli poszczególnych grup społecznych.

Usługa doradcza może mieć formę spotkania informacyjnego, porady telefonicznej, zapytania mailowego, konsultacji, doradztwa indywidualnego, szkolenia, konferencji, czy też webinaru.

2.6. Realizacja zadań finansowanych ze środków Unii Europejskiej

Wojewódzki Fundusz, jako Instytucja Pośrednicząca II (Instytucja Wdrażająca) dla Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2007-2013 Priorytet I – *Gospodarka wodno-ściekowa* oraz Priorytet II – *Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi* (projekty o wartości do 25 mln euro), wykonywał w całym okresie wdrażania POIiŚ zadania w zakresie: przygotowania i oceny projektów, kontroli projektów (w tym: kontroli procedur zawierania umów, kontroli na miejscu realizacji projektu i kontroli wniosków o płatność), przygotowania i podpisywania umów o dofinansowanie, aneksowania umów o dofinansowanie, monitorowania i sprawozdawczości, zarządzania finansowego i rozliczania projektów, informacji i promocji.

Wojewódzki Fundusz w ramach Działania 1.1 – *Gospodarka wodno – ściekowa w aglomeracjach powyżej 15 tys.* RLM wdrożył 15 projektów, których łączna wartość wynosi 257 058 tys. zł, a dofinansowanie z UE 124 506 tys. zł. Zmodernizowano 9 oczyszczalni ścieków, wybudowano 131,07 km sieci kanalizacji sanitarnej, wybudowano 3,50 km oraz przebudowano 0,33 km sieci wodociągowej.

Efektem ekologicznym jest podłączenie do wybudowanej sieci kanalizacyjnej 16 897 osób, a do wybudowanej sieci wodociągowej 373 osób. Nastąpił przyrost liczby aglomeracji powyżej 15 tys. RLM spełniających wymogi dyrektywy 91/271/EWG w zakresie jakości oczyszczania ścieków komunalnych o 5 szt.

W ramach Działania 2.1. *Kompleksowe przedsięwzięcia z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi ze szczególnym uwzględnieniem odpadów niebezpiecznych*, Wojewódzki Fundusz wdrożył dwa projekty o łącznej wartości 29 310 tys. zł, przy udziale środków z Unii Europejskiej w kwocie 18 593 tys. zł. Zmodernizowano 1 zakład zagospodarowania odpadów (wybudowano instalację do biologicznego przetwarzania odpadów) oraz zrehabilitowano 29 zamkniętych składowisk odpadów komunalnych. Dla Działania 2.2. *Przywracanie terenom zdegradowanym wartości przyrodniczych i ochrona brzegów morskich* wdrożono projekt pn.: „Rekultywacja terenów przemysłowych po P.P. Nasycalnia Podkładów Kolejowych w Solcu Kujawskim”, przy udziale środków z UE w kwocie 8 999 tys. zł.

W perspektywie finansowej 2014-2020 Wojewódzki Fundusz nie będzie pełnił roli Instytucji Wdrażającej, jak to miało miejsce w latach 2007-2013. Będzie jednak uczestniczył w realizacji POliŚ 2014-2020. Narodowy Fundusz powierzył Wojewódzkiemu Funduszowi zadania związane z realizacją PO liŚ 2014-2020 w zakresie Osi Priorytetowej II *Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu*, Działanie 2.2 *Gospodarka odpadami komunalnymi* oraz Działanie 2.3 *Gospodarka wodno-ściekowa*. Na podstawie Porozumienia z 16.11.2015 r. Wojewódzki Fundusz będzie realizował zadania związane z prowadzeniem warsztatów dla wnioskodawców, wsparciem wnioskodawców w przygotowaniu wniosku o dofinansowanie oraz kontrolą na miejscu realizacji projektów. Porozumienie ma charakter otwarty i zgodnie z jego zapisami, istnieje możliwość rozszerzenia zakresu powierzonych zadań dla innych Działań Osi Priorytetowej II *Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu*, zgodnie z treścią Szczegółowego Opisu Osi Priorytetowych PO liŚ 2014-2020.

W ramach I Osi PO liŚ Wojewódzki Fundusz, jako jeden z 16 partnerów, realizuje wraz z Narodowym Funduszem projekt „Ogólnopolski system wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorstw w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE”. Cele projektu, realizowane przez Zespół Doradców Energetycznych, szerzej opisane zostały w podrozdziale 2.5.

Podsumowując doświadczenia z wdrażania środków unijnych z perspektywy 2007-2013, w celu wykorzystania środków z perspektywy 2014-2020 kluczowe jest podejmowanie przez Wojewódzki Fundusz działań zmierzających do pełnej absorpcji środków europejskich przeznaczonych na ochronę środowiska i gospodarkę wodną, w tym również poprzez finansowanie tzw. wkładu krajowego w ramach PO liŚ, RPO i PROW 2014-2020.

Jednym z takich działań, w wyniku rozstrzygniętego konkursu, jest uczestnictwo Wojewódzkiego Funduszu w systemie wdrażania projektów środowiskowych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko – Pomorskiego na lata 2014-2020. Wojewódzki Fundusz jako beneficjent Projektu grantowego pn. „Wsparcie rozwoju Punktów Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych na terenie województwa kujawsko-pomorskiego w latach 2016-2018”, realizowanego w ramach Osi Priorytetowej 4 *Region przyjazny środowisku*, Działanie 4.2. *Gospodarka odpadami*, Schemat: *Punkty Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK)*, będzie wspierał i współfinansował zadania w tym obszarze. Projekt zakłada wsparcie 30 PSZOK wypełniając tym samym

realizację celu pośredniego na 2018 rok, określonego w ramach wykonania Programu Operacyjnego dla Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020 dla Osi Priorytetowej 4 *Region przyjazny środowisku*. W przypadku ogłoszenia kolejnego konkursu przez IZ RPO WK-P 2014-2020 dla tego typu projektów, Wojewódzki Fundusz planuje uczestnictwo w nim, przyczyniając się do realizacji wartości docelowej dla województwa kujawsko - pomorskiego określonej dla roku 2023.

3. Cel generalny, misja oraz cele środowiskowe.

3.1. Misja i cel generalny

Misja Wojewódzkiego Funduszu to:

skuteczne wspieranie działań na rzecz środowiska ze szczególnym uwzględnieniem zasad zrównoważonego rozwoju.

Cel generalny:

poprawa stanu środowiska
i zrównoważone gospodarowanie jego zasobami przez stabilne, skuteczne
i efektywne wspieranie przedsięwzięć i inicjatyw służących środowisku realizowanych w województwie kujawsko – pomorskim przy pełnym oraz zgodnym z zasadami zrównoważonego rozwoju wykorzystaniu środków pochodzących z Unii Europejskiej na ochronę środowiska i gospodarkę wodną.

Podstawę do sformułowania misji oraz celu generalnego Wojewódzkiego Funduszu stanowiły postanowienia Wspólnej Strategii, w której zdefiniowano cel generalny dla całego systemu Funduszy.

Realizacja celu generalnego będzie odbywała się poprzez:

- realizację zadań w ramach priorytetów środowiskowych, wyznaczonych na podstawie diagnozy stanu środowiska naturalnego w województwie kujawsko – pomorskim z uwzględnieniem wytycznych zawartych w dokumentach wyznaczających politykę środowiskową województwa kujawsko-pomorskiego:
 - Strategii rozwoju województwa kujawsko – pomorskiego na lata 2007-2020,
 - Planie Gospodarki odpadami województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2012 – 2017 z perspektywą na lata 2018 – 2023,

- Programie ochrony środowiska z planem gospodarki odpadami województwa kujawsko– pomorskiego na lata 2011 – 2014 z perspektywą na lata 2015 – 2018,
- działania zdefiniowane na podstawie rekomendacji zawartych we Wspólnej oraz niniejszej Strategii w ramach czterech perspektyw:

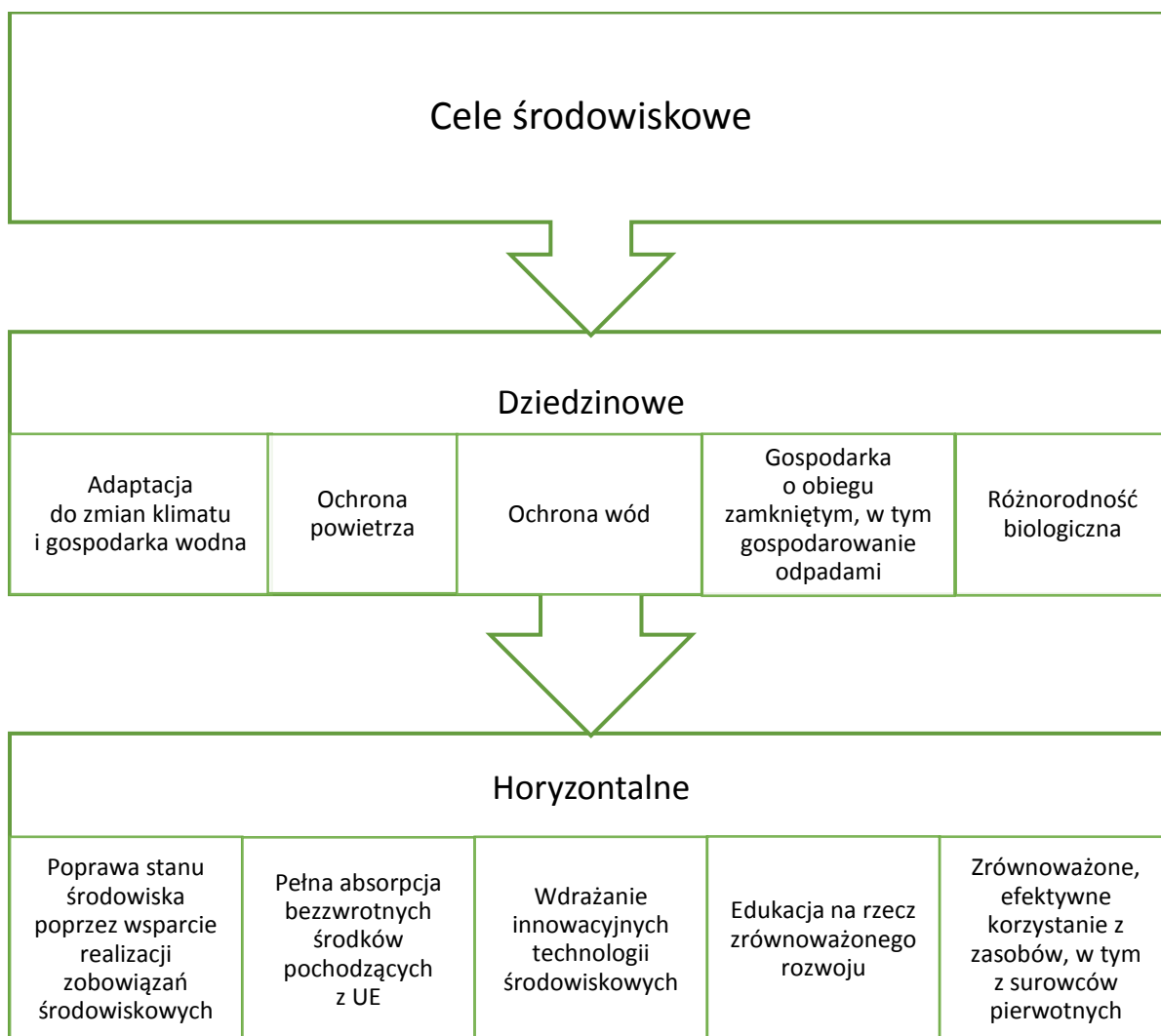
Tabela nr 3. Rekomendacje w ramach czterech perspektyw

Finanse
<ul style="list-style-type: none"> • dążenie do pełnej absorpcji środków europejskich przeznaczonych na ochronę środowiska i gospodarkę wodną, w tym również poprzez finansowanie tzw. wkładu krajowego w ramach PO IiŚ, RPO i PROW 2014-2020, • doskonalenie i uelastycznianie wewnętrznych procedur dotyczących wdrażania środków europejskich, a także podnoszenia kompetencji i kwalifikacji pracowników Wojewódzkiego Funduszu, • zwiększenie wykorzystania dostępnych środków pieniężnych pozostających w gestii Wojewódzkiego Funduszu, • podniesienie efektywności wydatkowania środków Wojewódzkiego Funduszu, • udział w wypracowaniu mechanizmu identyfikacji, preselekcji i wzajemnego informowania przez Fundusze o przedsięwzięciach możliwych do wspólnego finansowania, • współdziałanie w ramach systemu Funduszy.
Beneficjenci
<ul style="list-style-type: none"> • kontynuowanie działań wpływających na poprawę komunikacji z beneficjentami, • konsultowanie oferty programowej, • promocja systemu Funduszy.
Procesy wewnętrzne
<ul style="list-style-type: none"> • kontynuowanie prowadzenia szkoleń podnoszących kompetencje pracowników, • zmiana systemu obiegu dokumentacji wewnątrz Wojewódzkiego Funduszu, • zwiększanie wykorzystania Cyfrowej Platformy Współpracy i Wymiany Informacji w celu poprawy komunikacji pomiędzy Funduszami.
Innowacje, wyzwania, rozwój
<ul style="list-style-type: none"> • wspieranie rozwoju innowacji w obszarze ochrony środowiska i gospodarki wodnej,

- z uwzględnieniem gospodarki niskoemisyjnej oraz gospodarki o obiegu zamkniętym,
- wypracowanie rozwiązań dla skutecznej prezentacji efektów środowiskowych działalności Wojewódzkiego Funduszu,
 - wdrożenie systemu wsparcia zadań realizowanych przez osoby fizyczne w zakresie termomodernizacji i OZE na cele mieszkaniowe,
 - kontynuowanie realizacji projektu doradztwa energetycznego, w ramach którego doradcy aktywnie włączą się również w promowanie i stymulowanie popytu na ofertę Wojewódzkiego Funduszu, a także identyfikację projektów oraz potencjalnych beneficjentów.

3.2. Cele środowiskowe

Schemat. Cele środowiskowe

3.2.1. Cele dziedzinowe

Adaptacja do zmian klimatu i gospodarka wodna

W ciągu ostatnich dziesięcioleci nasilają się wyraźne zmiany klimatu w skali globalnej. Analiza wyników pomiarów elementów klimatu pozwala zauważyć wzrost temperatury powietrza oraz temperatury wód oceanicznych i morskich, co skutkuje topnieniem śniegu oraz lodu, w konsekwencji przyczyniając się do podnoszenia się globalnego średniego poziomu morza. Zjawisku wzrostu globalnej temperatury towarzyszy wzrost intensywności i częstotliwości występowania wielu zjawisk klimatycznych i ich pochodnych, które w znaczny sposób wpływają na sytuację społeczno-gospodarczą świata. Objawiają się one erozją brzegów i potężnymi sztormami, gwałtownymi zmianami ilości wody w rzekach, zwiększa się częstotliwość i intensywność susz i tzw. szybkich lub miejskich powodzi, powodowanych deszczami nawalnymi i roztopami, pojawiają się również inwazyjne gatunki obce.

Światowe tendencje klimatyczne widoczne są również w województwie kujawsko-pomorskim, gdzie występują najniższe w Polsce opady atmosferyczne, co przyczynia się do zagrożenia deficytem wody i jest szczególnie widoczne w południowej części województwa. Skutkuje to niższymi plonami i stratami w uprawach, powodując straty ekologiczne, ekonomiczne oraz społeczne. Występowanie dużych cieków wodnych, tj.: Wisły, Noteci, Brdy oraz Drwęcy, powoduje wstępowanie dużego zagrożenia powodziowego.

Kluczowe cele do realizacji w zakresie adaptacji do zmian klimatu i gospodarki wodnej:

- podniesienie poziomu ochrony przeciwpowodziowej,
- przeciwdziałanie skutkom suszy,
- zapewnienie odpowiedniej ilości i jakości wody na potrzeby bytowe ludności,
- wzmocnienie zarządzania środowiskiem, w tym monitoringu.

Planowane działania:

- budowa i modernizacja obiektów infrastruktury przeciwpowodziowej,
- budowa i modernizacja obiektów małej retencji,
- budowa instalacji służących naturalnej retencji wód opadowych i spowolnienia ich spływu,
- budowa i modernizacja stacji uzdatniania wody oraz sieci wodociągowych w celu zaopatrzenia ludności w wodę,

- rozbudowa systemu monitoringu środowiska.

Ochrona powietrza

Ochrona powietrza, obok działań zabezpieczających i łagodzących skutki zmian klimatu, jest jednym z najistotniejszych celów środowiskowych Wojewódzkiego Funduszu. Działania, które należy uznać za pożądane w zakresie ochrony powietrza, to m.in. wspieranie wdrażania polityki energetycznej, gospodarki niskoemisyjnej oraz stymulowanie poprawy jakości powietrza.

Badania przeprowadzone przez WIOŚ wskazują, że przekroczenia na obszarze województwa kujawsko-pomorskiego występują w zakresie następujących wskaźników: pył zawieszony PM₁₀, benzo(α)piren w pyłe zawieszonym PM₁₀ i ozon. Szczególnie niekorzystny stan zanieczyszczenia powietrza powoduje obecność pyłu zawieszonego. Na podstawie rocznej oceny jakości powietrza atmosferycznego w województwie kujawsko – pomorskim za rok 2014 wszystkie cztery strefy (tj. aglomeracja bydgoska, miasto Toruń, miasto Włocławek, strefa kujawsko – pomorska) znalazły się w niekorzystnej klasie C ze względu na zanieczyszczenie pyłem zawieszonym PM₁₀ oraz benzo(α)pirenem. Dla klasy C konieczne jest sporządzenie programu ochrony powietrza. Jedną z przyczyn tego stanu jest niska emisja, tj. zanieczyszczenia energetyczne emitowane z nisko sprawnych indywidualnych i lokalnych kotłowni węglowych oraz transportu samochodowego. Zły stan jakości powietrza ma negatywny wpływ nie tylko na ludzkie zdrowie i jakość ekosystemu, lecz także na procesy gospodarcze (np. turystyka, rolnictwo).

W celu ograniczenia występowania ww. skutków istotne znaczenie ma współfinansowanie inwestycji zmniejszających zanieczyszczenie powietrza w zakresie pyłów i gazów cieplarnianych, które pozwolą na obniżenie poziomu emisji polskiej gospodarki. Kluczowym działaniem w zakresie dążenia do stałej poprawy jakości powietrza będzie wykorzystanie potencjału Projektu Doradztwa Energetycznego, pozwalającego na inicjowanie i rozpowszechnianie dobrych praktyk w zakresie inteligentnej i zrównoważonej niskoemisyjnej gospodarki, efektywnie korzystającej z zasobów ze szczególnym uwzględnieniem działań na rzecz poprawy jakości powietrza.

Kluczowe cele do realizacji w zakresie ochrony powietrza (określone w pakiecie klimatyczno-energetycznym dla Polski w perspektywie 2020 roku):

- zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych przynajmniej o 20% w stosunku do poziomu emisji roku bazowego 1990,
- zwiększenie efektywności energetycznej o 20% w stosunku do prognoz na rok 2020,
- zwiększenie udziału energii ze źródeł odnawialnych w zużyciu energii końcowej do 15% w tym 10% udziału biopaliw w zużyciu paliw pędnych,

oraz cele porozumienia przyjętego podczas 21 Konferencji Stron Ramowej Konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu (COP21) w Paryżu w 2015 r., zawierające m.in. ograniczenie do 2100 r. globalnego ocieplenia (wzrostu światowych temperatur) – w porównaniu z czasami przedprzemysłowymi – do poziomu nieprzekraczającego 2°C poprzez m.in. zwiększenie absorpcji CO₂ przez lasy.

Ponadto Wojewódzki Fundusz dążyć będzie od zmniejszenia niskiej emisji, szczególnie na obszarach gdzie stwierdzono przekroczenia dopuszczalnych stężeń zanieczyszczeń potwierdzonych badaniami WIOŚ.

Planowanymi działaniami w tym obszarze będzie wspieranie przedsięwzięć w zakresie:

- termomodernizacji, wymiany systemu ogrzewania na niskoemisyjny w budynkach mieszkalnych będących własnością osób fizycznych oraz instalacji OZE, poprzez m.in. uproszczenie procedury pozyskiwania środków,
- termomodernizacji pozostałych obiektów, wymiany systemu ogrzewania na niskoemisyjny oraz instalacji OZE,
- budowy i modernizacji sieci ciepłowniczych zastępujących indywidualne i lokalne kotłownie węglowe,
- wsparcia doradczego w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE, w tym realizacji planów gospodarki niskoemisyjnej i weryfikacji audytów energetycznych.

Ochrona wód

Pomimo dużych nakładów w zakresie gospodarki wodno-ściekowej stan jakości wód w województwie kujawsko – pomorskim jest niezadowalający. Według oceny WIOŚ w zakresie wód płynących szczególnie niekorzystny jest stan sanitarny cieków. Klasyfikacja

stanu ekologicznego wód płynących wykazała, że spośród 51 punktów pomiarowych w 45 punktach pomiarowych spełnione są wymogi dobrego lub umiarkowanego potencjału ekologicznego, natomiast w 6 punktach pomiarowych stan potencjału ekologicznego określono jako słaby lub zły. Spośród przebadanych 123 jezior jedynie w 35 jakość wód odpowiednia stanowi co najmniej dobremu, pozostałe jeziora nie spełniają wymogów ramowej dyrektywy wodnej.

Na terenie województwa istnieją 84 aglomeracje, na obszarze których zamieszkuje około 1,5 miliona mieszkańców, z czego 1,4 miliona korzysta z sieci kanalizacyjnej. Aglomeracje te obsługiwane są przez 88 oczyszczalni ścieków. Stopień skanalizowania pozostałych obszarów województwa jest dalece niewystarczający, część posesji podłączonych jest do lokalnych systemów oczyszczania lub posiada przyzagrodowe oczyszczalnie ścieków, natomiast pozostałe obiekty wyposażone są w bezodpływowe zbiorniki, których szczelność w większości przypadków budzi zastrzeżenia.

Kluczowe cele do realizacji w zakresie ochrony wód:

- poprawa stanu wód powierzchniowych i podziemnych,
- zmniejszenie ładunku zanieczyszczeń zawartych w ściekach oczyszczonych odprowadzanych do zbiornika,
- unieszkodliwianie i zagospodarowanie osadów ściekowych,
- wdrażanie inteligentnych systemów zarządzania sieciami wodno-kanalizacyjnymi.

Planowanymi działaniami w tym obszarze są:

- budowa nowych sieci kanalizacyjnych,
- modernizacja istniejących sieci kanalizacyjnych,
- budowa nowych oczyszczalni ścieków,
- modernizacja i rozbudowa istniejących oczyszczalni ścieków,
- budowa podłączeń budynków do istniejącej kanalizacji sanitarnej,
- budowa lokalnych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach nieobjętych aglomeracjami.

Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym gospodarowanie odpadami

Współczesna koncepcja gospodarcza zarządzania cyklem życia produktu oraz wytwarzaniem i wykorzystaniem odpadów nazywana jest gospodarką o obiegu zamkniętym. Głównym założeniem koncepcji jest zminimalizowanie wytwarzania odpadów, poprzez wtórne ich wykorzystywanie, czemu służą działania poprzedzające powstanie odpadów – od projektu produktu, poprzez produkcję, konsumpcję, zbieranie odpadów, aż do ich zagospodarowania. Podejście gospodarki o obiegu zamkniętym, realizowane np. w odniesieniu do projektowania produktów, czy do procesów produkcyjnych ma na celu zwiększenie innowacyjności przedsiębiorców oraz podniesienie ich konkurencyjności w stosunku do podmiotów z innych państw.

Kluczowe cele do realizacji w zakresie gospodarki o obiegu zamkniętym, w tym gospodarowanie odpadami to wdrażanie hierarchii sposobów postępowania z odpadami, a przede wszystkim:

- zapobieganie powstawaniu odpadów,
- przygotowanie do ponownego użycia, recykling i inne metody odzysku,
- unieszkodliwianie.

W grudniu 2015 r. Komisja Europejska opublikowała pakiet gospodarki o obiegu zamkniętym. W jego skład wchodzi Plan działania oraz projekty dyrektyw dotyczących odpadów. W projektach dyrektyw określono wymiarowane cele, w szczególności:

- przygotowanie do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych, co najmniej (wagowo):
 - do 2025 r. – 60%,
 - do 2030 r. – 65%,
- ograniczenie ilości składowanych odpadów komunalnych:
 - do 2030 r. – do 10%.

Zadania realizowane w tym zakresie powinny być skoncentrowane na wspieraniu tworzenia i wdrażania optymalnych systemów selektywnego zbierania odpadów oraz efektywnych pod względem ekonomicznym i ekologicznym technologii odzysku odpadów.

Planowane działania w tym obszarze:

- budowa infrastruktury technicznej i logistycznej w zakresie stworzenia możliwości napraw i wymiany rzeczy używanych oraz selektywnego zbierania odpadów surowcowych,
- modernizacja infrastruktury służącej przygotowaniu odpadów komunalnych do recyklingu,
- budowa, rozbudowa lub modernizacja instalacji służących do recyklingu,
- budowa instalacji przekształcania odpadów innych niż komunalne, w tym wytworzonych z odpadów komunalnych i osadów ściekowych, powiązanych z sieciami elektroenergetycznymi i ciepłowniczymi służących do pozyskiwania ciepła,
- rekultywacja terenów zdegradowanych,
- wsparcie właściwego gospodarowania odpadami niebezpiecznymi oraz rozwoju innowacyjnych technologii do ich przetwarzania.

Różnorodność biologiczna

Znaczna część województwa kujawsko – pomorskiego objęta jest systemem obszarów prawnie chronionych. Na obszarze województwa utworzono 9 parków krajobrazowych zajmujących łącznie powierzchnię 232 762,9 ha, co stanowi ponad 13% powierzchni regionu. Utworzono także 95 rezerwatów przyrody, z których większość stanowią rezerваты leśne. Na terenie województwa wyznaczono także 37 obszarów mających znaczenie dla Wspólnoty Europejskiej oraz 7 obszarów specjalnej ochrony ptaków w ramach sieci Natura 2000.

Kluczowe cele do realizacji w zakresie różnorodności biologicznej:

- poprawa stanu różnorodności biologicznej i pełniejsze powiązanie jej ochrony z rozwojem społecznym i gospodarczym kraju.

Planowane działania:

- zachowanie i przywracanie siedlisk przyrodniczych oraz populacji zagrożonych gatunków,
- utrzymanie i odbudowa funkcji ekosystemów będących źródłem usług dla człowieka,
- ograniczenie zagrożeń wynikających ze zmian klimatu, antropopresji oraz presji ze strony gatunków inwazyjnych,

- opracowanie planów ochrony obszarów prawnie chronionych.

3.2.2. Cele horyzontalne

Cele horyzontalne, realizowane w ramach wszystkich celów dziedzinowych, sformułowane zostały na podstawie założeń Wspólnej Strategii przy uwzględnieniu uwarunkowań regionalnych:

- poprawa stanu środowiska poprzez wsparcie realizacji zobowiązań środowiskowych, w szczególności wynikających z prawa Unii Europejskiej,
- pełne wykorzystanie środków pochodzących z Unii Europejskiej niepodlegających zwrotowi przeznaczonych na ochronę środowiska i gospodarkę wodną,
- wdrażanie innowacji z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej, poprawy efektywności energetycznej i wykorzystania energii z odnawialnych źródeł energii, gospodarki o obiegu zamkniętym (w tym ocen cyklu życia – ang. LCA), niskoemisyjności gospodarki i społeczeństwa oraz tworzenie warunków do powstawania zielonych miejsc pracy, rozwoju nowych technik i technologii służących między innymi racjonalnej gospodarce zasobami naturalnymi, zapobiegania powstawaniu lub ograniczeniu emisji do środowiska,
- edukacja na rzecz zrównoważonego rozwoju,
- zrównoważone, efektywne korzystanie z zasobów, w tym z surowców pierwotnych.

4. Analiza SWOT Wojewódzkiego Funduszu

Tablica nr 4. Analiza SWOT Wojewódzkiego Funduszu

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • wiarygodność finansowa oraz dobra opinia wśród kontrahentów, • zasoby finansowe pozwalające na wypłacanie kwot wyższych niż uzyskiwane z opłat i kar środowiskowych, • bardzo dobra znajomość uwarunkowań regionalnych, • wrażliwość i wypracowane formy reagowania na problemy środowiskowe województwa, 	<ul style="list-style-type: none"> • niedostatki systemu informatycznego, • niewystarczająca promocja działań i możliwości finansowych w środkach masowego przekazu, • graniczenie roli Funduszu we wdrażaniu programów operacyjnych perspektywy finansowej UE 2014-2020.

<ul style="list-style-type: none"> • kompetentna i doświadczona kadra mająca szerokie spektrum wiedzy na temat stanu środowiska regionu, • wypracowane i sprawdzone systemy współpracy z otoczeniem, • dobra lokalizacja siedziby Wojewódzkiego Funduszu oraz nowoczesne zaplecze techniczne, • osobowość prawna, • systemy zwrotnego finansowania, • wieloletnie doświadczenie w finansowaniu ochrony środowiska. 	
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • rosnąca świadomość ekologiczna społeczeństwa, • rozszerzanie oferty finansowania dla nowych grup beneficjentów, • udział w finansowaniu koniecznych do realizacji regulacji akcesyjnych i krajowych zobowiązujących do podniesienia jakości środowiska, • zwiększenie efektywności systemu windykacji kar i opłat środowiskowych, • poprawa stanu wiedzy przedsiębiorców na temat obowiązków uiszczania opłat środowiskowych, • długoterminowe programy działań województwa kujawsko-pomorskiego związanych z poszczególnymi obszarami środowiska dające podstawę kompleksowych rozwiązań. 	<ul style="list-style-type: none"> • brak dogłębnych analiz stanu środowiska, • zmniejszenie zdolności zaciągania zobowiązań przez samorządy terytorialne • planowane zmniejszenie wpływów z tytułu opłat za korzystanie ze środowiska.

5. Współpraca z Narodowym Funduszem

5.1. Współpraca w ramach programów priorytetowych

W latach 2013-2015 Wojewódzki Fundusz współpracował z Narodowym Funduszem w ramach następujących programów priorytetowych:

1. **SYSTEM** – „Wsparcie działań ochrony środowiska i gospodarki wodnej realizowanych przez WFOŚiGW”.

Celem programu było wspieranie działań ochrony środowiska i gospodarki wodnej, których z powodu braku środków nie mogły finansować wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej, poprzez udzielenie im przez Narodowy Fundusz dofinansowania w formie pożyczek lub udostępnienia środków. Wojewódzki Fundusz zawarł z Narodowym Funduszem umowy w ramach dwóch części programu:

1) Część pierwsza - Usuwanie wyrobów zawierających azbest

Celem programu jest wzrost ilości unieszkodliwionych oraz zabezpieczonych odpadów zawierających azbest na terenie województwa kujawsko – pomorskiego. W latach 2013-2015 samorządy terytorialne wykorzystały następujące środki finansowe w tym zakresie:

Tabela nr 4. Kwoty przekazane na unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbestu (w tys. zł) oraz masa wyrobów unieszkodliwionych

Rok	Kwota przekazana w ramach podpisanych umów (w tys. zł)	Ilość umów	Masa unieszkodliwionych wyrobów (Mg)
2013	2 623	92	6 063,185
2014	3 462	116	8042,406
2015	3 553	122	8516,249
Razem	9 638	330	22 621,84

Zgodnie z umową nr 317/2013/WF/US z dnia 04.06.2013 r. na rok 2016 pozostała do wykorzystania kwota 1 024 tys. zł oraz z umowy 162/2015/WF/US z dnia 14.05.2015 r. do wykorzystania jest kwota 3 323 tys. zł, z czego 1 961 tys. zł na rok 2016 i 1 362 tys. zł na rok 2017.

2) Część druga – REGION

Wojewódzki Fundusz zawarł następujące umowy pożyczek na dofinansowanie przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej:

- umowa nr 708/2014/Wn02/UR-WF/P z dnia 28.10.2014 r. na kwotę 50 000 tys. zł,
- umowa nr 502/2015/Wn02/UR-WF/P z dnia 02.11.2015 r. na kwotę 20 000 tys. zł.

Konieczność zaciągnięcia pożyczek wynikała ze zgłaszanych przez beneficjentów potrzeb w zakresie dofinansowania przedsięwzięć proekologicznych, w tym głównie zadań współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej. W latach 2014-2015 w związku z koniecznością wykorzystania bezzwrotnych środków realizowano wiele przedsięwzięć proekologicznych, głównie z zakresu ochrony wód, ochrony ziemi i gospodarki wodnej.

Wojewódzki Fundusz, aby wspomóc beneficjentów w realizacji zadań inwestycyjnych zaciągnął wyżej wymienione pożyczki.

2. Poprawa jakości powietrza – Część 2) KAWKA – Likwidacja niskiej emisji wspierająca wzrost efektywności energetycznej i rozwój rozproszonych odnawialnych źródeł energii

Celem programu jest zmniejszenie narażenia ludności na oddziaływanie zanieczyszczeń powietrza w strefach, w których występują znaczące przekroczenia dopuszczalnych i docelowych poziomów stężeń tych zanieczyszczeń, poprzez opracowanie programów ochrony powietrza oraz poprzez zmniejszenie emisji zanieczyszczeń. Dofinansowanie w ramach programu Kawka udzielane było na przedsięwzięcia zlokalizowane w miastach powyżej 10 000 mieszkańców (ograniczenie ilościowe nie dotyczyło miejscowości o charakterze uzdrowiskowym), na obszarze których, w przynajmniej 2 latach w okresie ostatnich 4 lat, poprzedzających złożenie wniosku o dofinansowanie, w ocenie rocznej jakości powietrza wykonanej przez WIOŚ, w oparciu o pomiary, zidentyfikowano co najmniej jeden obszar, na którym jednocześnie przekroczone zostały normy jakości powietrza w rozumieniu Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz.U. z 18.09.2012 r. poz. 1031) w odniesieniu do:

- a) poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM 10 określonego jako średnia 24-godzinna,
- b) poziomu docelowego benzo(α)pirenu w pyłe zawieszonym PM 10.

W ramach I edycji naboru wniosków o udzielenie dofinansowania podpisano następujące umowy:

1. „Likwidacja niskiej emisji na terenie miasta Toruń”. Kwota udzielonego dofinansowania wyniosła 1 857 tys. zł.
2. „Likwidacja niskiej emisji wspierająca wzrost efektywności energetycznej na terenie miasta Bydgoszczy”. Kwota udzielonego dofinansowania wyniosła 3 358 tys. zł.

Łączna kwota dofinansowania wyniosła 5 215 tys. zł, z tego:

- środki udostępnione przez Narodowy Fundusz: 3 913 tys. zł,
- dotacje udzielone przez Wojewódzki Fundusz: 1 302 tys. zł.

Łączny planowany efekt ekologiczny: zmniejszenie emisji zanieczyszczeń,

w szczególności pyłów PM 10 o 10,45 Mg/rok w tym PM 2,5 o 9,84 Mg/rok oraz zmniejszenie emisji dwutlenku węgla o 1 621 Mg/rok. Zadanie powyższe zostało zrealizowane w terminie do 30 czerwca 2016 roku.

W ramach II edycji naboru wniosków o udzielenie dofinansowania podpisano następujące umowy:

1. „Likwidacja niskiej emisji wspierająca wzrost efektywności energetycznej na terenie miasta Bydgoszczy”. Kwota umowy dotacji wynosi do: 4 343 tys. zł.
2. „Poprawa jakości powietrza przez ograniczenie niskiej emisji na terenie miasta Nakło nad Notecią”. Kwota umowy dotacji wynosi do: 988 tys. zł.
3. „Likwidacja niskiej emisji na terenie miasta Toruń”. Kwota umowy dotacji wynosi do 6 537 tys. zł.
4. „Likwidacja niskiej emisji na terenie miasta Grudziądz”. Kwota umowy dotacji wynosi do: 3 554 tys. zł.

Łączna kwota dofinansowania wyniosła 15 422 tys. zł, z tego:

- środki udostępnione przez Narodowy Fundusz: 13 429 tys. zł (w tym: 12 865 tys. zł na zadania inwestycyjne i 563 tys. na kampanię edukacyjną i tworzenie bazy danych),
- dotacje udzielone przez Wojewódzki Fundusz: 1 993 tys. zł (w tym: 1 429 tys. zł na zadania inwestycyjne i 563 tys. zł na kampanie edukacyjną i tworzenie bazy danych).

Łączny planowany efekt ekologiczny to zmniejszenie emisji zanieczyszczeń, w szczególności pyłów PM 10 o 33,74 Mg/rok w tym PM 2,5 o 32,07 Mg/rok oraz zmniejszenie emisji dwutlenku węgla o 3 245 Mg/rok. Powyższe zadania są w trakcie realizacji.

3. Wspieranie rozproszonych, odnawialnych źródeł energii Część 2) Prosument - linia dofinansowania z przeznaczeniem na zakup i montaż mikroinstalacji odnawialnych źródeł energii

Program realizowano na podstawie dwóch umów zawartych z Narodowym Funduszem:

- na udzielanie pożyczek w kwocie: 6 222 tys. zł,
- na udzielanie dotacji w kwocie: 3 615 tys. zł.

Wsparciem finansowym objęte były przedsięwzięcia polegające na zakupie i montażu małych instalacji lub mikroinstalacji odnawialnych źródeł do produkcji energii elektrycznej lub do produkcji ciepła i energii elektrycznej, na potrzeby istniejących lub będących w budowie budynków mieszkalnych jednorodzinnych lub wielorodzinnych.

Dofinansowanie udzielane było w formie pożyczki wraz z dotacją łącznie do 100% kosztów kwalifikowanych instalacji wchodzących w skład przedsięwzięcia.

Beneficjentami końcowymi programu były:

- 1) osoby fizyczne posiadające prawo do dysponowania budynkiem mieszkalnym jednorodzinnym albo prawo do dysponowania budynkiem mieszkalnym jednorodzinnym w budowie,
- 2) wspólnoty mieszkaniowe zarządzające budynkami mieszkalnymi wielorodzinnymi,
- 3) spółdzielnie mieszkaniowe zarządzające budynkami mieszkalnymi wielorodzinnymi.

W roku 2015 zawarto 148 umów pożyczek i 148 umów dotacji z beneficjentami końcowymi.

W ramach zawartych umów wykonanych zostanie 148 instalacji fotowoltaicznych o łącznej mocy 1 324,80 kW, 10 instalacji pomp ciepła o mocy 397,7 kW oraz 1 instalacja kolektorów słonecznych o mocy 4,3 kW.

Dzięki realizacji programu zostanie osiągnięty następujący efekt ekologiczny: ograniczenie lub uniknięcie emisji CO₂ o 1 298,37 [Mg/rok] oraz zwiększenie produkcji energii z OZE o 1 659,18 [MWh/rok].

Zadania finansowane w ramach programu PROSUMENT są w trakcie realizacji.

5.2. Współpraca w ramach PO liŚ 2014-2020

W ramach I Osi PO liŚ Wojewódzki Fundusz, jako jeden z 16 Partnerów, wraz z Narodowym Funduszem realizuje projekt „Ogólnopolski system wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorstw w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE”. Cele projektu, realizowane przez Zespół Doradców Energetycznych, szerzej opisane zostały w podrozdziale pn. „Innowacje, wyzwania i rozwój”.

W związku z decyzją o powierzeniu Narodowemu Funduszowi roli Instytucji Wdrażającej dla II osi PO liŚ 2014-2020, po uzyskaniu zgody Instytucji Pośredniczącej i Instytucji Zarządzającej, Narodowy Fundusz przekazał Wojewódzkiemu Funduszowi w ramach porozumienia zadania związane z prowadzeniem warsztatów dla wnioskodawców

z terenu województwa, wsparciem wnioskodawców w przygotowaniu wniosku o dofinansowanie oraz kontrolą na miejscu realizacji projektów w ramach II osi PO LiŚ 2014-2020. W ramach niniejszej Strategii oraz Wspólnej Strategii na lata 2017-2020 prowadzony będzie monitoring zadań powierzonych Wojewódzkiemu Funduszowi na mocy wskazanego porozumienia.

6. Podsumowanie

Strategia wyznacza obszary oraz priorytety działania Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu, wynikające zarówno ze Wspólnej Strategii, jak i uwarunkowań regionalnych. Przy jej opracowywaniu uwzględniono zapisy krajowych i wojewódzkich dokumentów strategicznych i programowych.

W niniejszym dokumencie wyznaczono:

- misję działalności Wojewódzkiego Funduszu, zbieżną z misją działalności określoną we Wspólnej Strategii, tj.:

skuteczne wspieranie działań na rzecz środowiska ze szczególnym uwzględnieniem zasad zrównoważonego rozwoju

- cel generalny działalności Wojewódzkiego Funduszu, zbieżny z celem generalnym określonym we Wspólnej Strategii, tj.:

poprawa stanu środowiska
i zrównoważone gospodarowanie jego zasobami przez stabilne, skuteczne i efektywne wspieranie przedsięwzięć i inicjatyw służących środowisku realizowanych w województwie kujawsko – pomorskim przy pełnym oraz zgodnym z zasadami zrównoważonego rozwoju wykorzystaniu środków pochodzących z Unii Europejskiej na ochronę środowiska i gospodarkę wodną

- cele dziedzinowe, tj.:

- adaptację do zmian klimatu i gospodarkę wodną,
- ochronę powietrza,
- ochronę wód,
- gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym gospodarowanie odpadami,
- różnorodność biologiczną,

- cele horyzontalne:

- poprawę stanu środowiska poprzez wsparcie realizacji zobowiązań środowiskowych, w szczególności wynikających z prawa Unii Europejskiej,

- pełne wykorzystanie środków pochodzących z Unii Europejskiej niepodlegających zwrotowi przeznaczonych na ochronę środowiska i gospodarkę wodną,
 - wdrażanie innowacji z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej, poprawy efektywności energetycznej i wykorzystania energii z odnawialnych źródeł energii, gospodarki o obiegu zamkniętym (w tym ocen cyklu życia – ang. LCA), niskoemisyjności gospodarki i społeczeństwa oraz tworzenie warunków do powstawania zielonych miejsc pracy, rozwoju nowych technik i technologii służących między innymi racjonalnej gospodarce zasobami naturalnymi, zapobiegania powstawaniu lub ograniczenie emisji do środowiska,
 - edukację na rzecz zrównoważonego rozwoju,
 - zrównoważone, efektywne korzystanie z zasobów, w tym z surowców pierwotnych,
- mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia Wojewódzkiego Funduszu.

W dokumencie wskazano potrzebę kontynuacji współpracy z Narodowym Funduszem oraz regionalnymi instytucjami i organizacjami odpowiedzialnymi za realizację zadań związanych z ochroną środowiska.

Wojewódzki Fundusz przewiduje prowadzenie monitoringu wdrażania Strategii oraz oceny jej funkcjonowania, co ma na celu okresowe aktualizacje jej zapisów.